

Отбасы - тәрбиенің ұясы

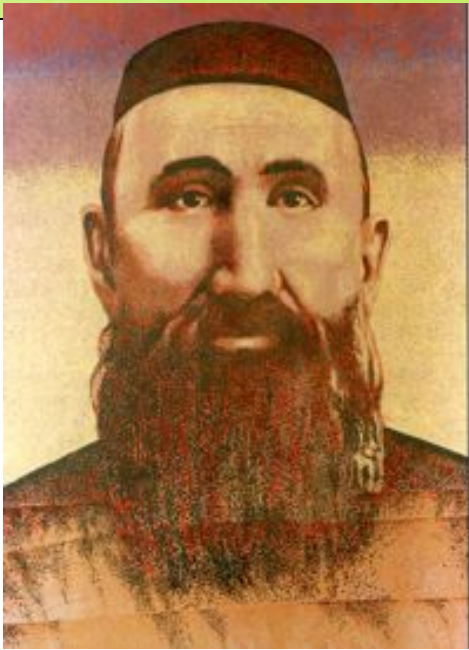

Жоспары

- Жоспары:
- Кіріспе сөз
- Отбасы мен мектеп бірлігі (ынтымақтастық тәрбие), отбасындағы тәрбие типі
- Бала тәрбиесіндегі ата-ананың рөлі мен жауапкершілігі
- «Әке сіздің бір сағат уақытыңызды сатып алсам болама» атты видеоролик көрсету
- «Қызықты сұрақтар»
- Ән: «Құлыншағым құлыным»
- Үйге тапсырма
- Қорытынды

- **Отбасы – ұлттың, мемлекеттің, әлемнің, адамзаттың негізі. Сондықтан оны нығайту керек.**
- **Отбасында тыныштық болса – үйде тыныштық болады;**
- **Үйде тыныштық болса – мемлекетте тыныштық болады.**
- **Мемлекетте тыныштық болса – әлемде тыныштық болады.**

Шәкәрім Құдайбердіұлы

(1858-1931) –

ақын, жазушы, философ, тарихшы,
композитор

Адамның тұлғалық қасиетінің жақсы немесе жаман болып қалыптасуына әсер етуші фактор – жанұя. Бала кішкентай кезінде көрген-түйген дүниелерін кейін өзі бөлек отау құрғанда жаңа отанына алып барады. Және өзі көрген, ұққан дүниелерін өзінің бала-шағасына береді. Сол себепті, жанұя тәртібі, отбасылық тәрбие, былай қарағанда, мәнсіздеу дүние көрінгенімен, оның әулет, ұрпақ, ағайын, мемлекет, отан алдындағы маңызы өте терең

Василий Александрович Сухомлинский
(1918-1970)

**«Отбасы – адамның жақсылық жасауға
үйренетін ең бірінші әлеуметтік ортасы»
В.А.Сухомлинский**

- Балалардың махаббаты таза, риясыз. Олар өздерінің ата-аналарын бар жан-тәнімен жақсы көреді және оларға еліктейді. (кейбір келеңсіз мінез-құлықтарынада).
- Кей-кейде балалар ата-аналарының тілін алмайды. Бірақ-та олардың мінез-құлықтарын, іс-әрекеттерін зер сала бақылайды. Бұл балаларға үлкен әсер етіп, ықпалын тигізеді.
- Олар ата-аналары өтірік айтып, алдап тұрса, екіжүзділік таныса, оны байқап қояды.

1. Ата-аналар өз балаларына білім беруге, білім алуына жағдай жасауға талпынады. Бір-ақ оларды балаларының қандай білім алып жатқаны онша алаңдатпайды.
2. Білім балаларға жалпы адамзаттық құндылықтарды игеруге, бойына сіңіруге қызмет етуі тиіс.
3. Академиялық білім білім алушыға өмір сүру үшін табыс табуға үйретеді. Алайда, білім тек қана өмір сүру үшін пайда табуды ғана көздемеуі керек.
4. Білім білім алушыны өмірде кездескен қиыншылықтарға қарсы тұруға рухани, адами тұрғыда дайындауы керек.
5. Білім беруде адамзаттық құндылықтардың жоқ болуынан білім алушылардың бойында алаңдау, мазасыздық, үрейлену басым болып отыр.

Балалардың мінез-құлқына кері әсер ететін ата-аналардың қарым-қатынас типтері

- **Орынсыз қамқорлық** (бала ата-анасының орынсыз қамқорлығына еті үйреніп, дағдыланғаны сондай, өз бетімен шешім қабылдай алмайды).
- **Орынсыз жұмсақтық (көнгіштік)** (баланың мінез-құлқын бүлдіреді, басқаларға түсіністікпен қарамайды)
- **Орынсыз қорқыныш, үрей** (баланы мазасыз етеді, тіпті психосоматикалық ауруларға апарады).

Балалардың мінез-құлқына кері әсер ететін ата-аналардың қарым-қатынас типтері

- ▣ *Жоғары талаптар қою* (балалар сасақалақ, жабырқанқы, тұнжыраңқы болып, сәтсіздікке ұшыраймын деген сезім басым болады)
- ▣ *Кемсіту, елемеу* (мұндай сезіммен өскен балаларда агрессия, ашу-ыза басым, қызба болады. Өсе келе түрлі қылмсыс, зорлық-зомбылық жасау, нашақорлық сияқты келеңсіз жағдайларға бой алдыруы мүмкін).

Влияние слов на жизни детей.mp4

Бала тәрбиесіндегі ананың рөлі

- Жұмақ - ананың аяғының астында.

Құраннан

- Ана-от анасы. Оның қорғаушысы.

- Ұлт болашағы ананың алақанында.

Оноре де Бальзак

- Өмірдегі барлық тамаша заттар күннің нұрынан , ананың ақ сүтінен нәр алады.

М.Горький

Бала тәрбиесіндегі ананың рөлі

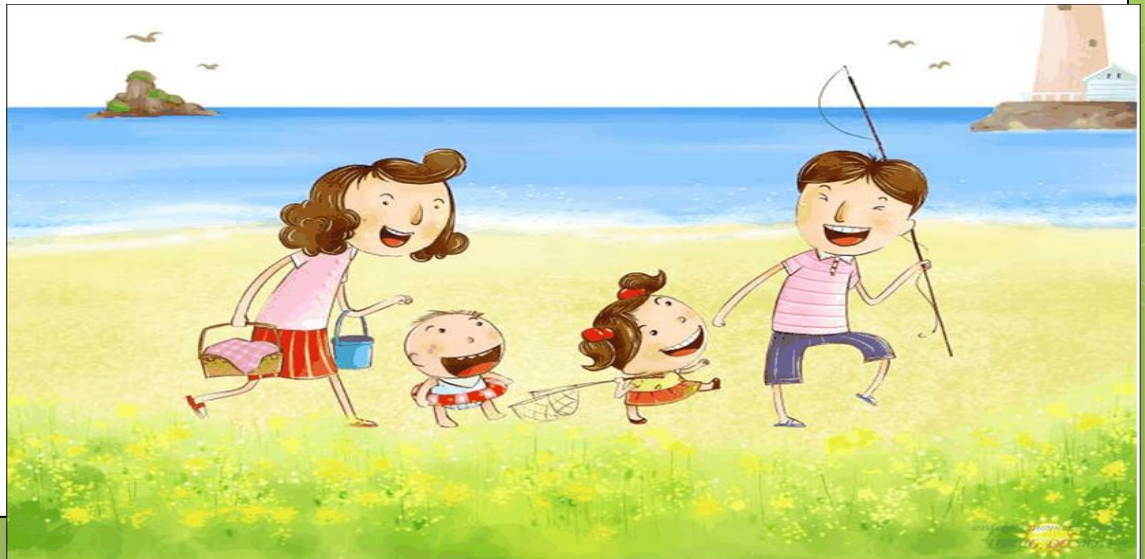
- Бала өмірінің алғашқы бес жылында міндетті түрде анасымен болуы керек. Ана өзінің міндетін өзгелерге аударып салмауы тиіс (ата-әжесіне, күтушіге, балабақшаға).
- Өте ерте жастан тәрбиеге әлеуметтік мекемелерге берілген балалар анасы ғана бере алатын мейірімнен, жылылықтан, ізгіліктен, сүйіспеншіліктен кенде қалады.
- Өкінішке орай көптеген балалар ана махаббатының не екенін білмейді.

Бала тәрбиесіндегі ананың рөлі

- Бүгінгі таңда жауапкершіліксіз аналардың кесірінен жапа шегіп жатқан балалар бар.
- Аналар бір сәттік қызық, атақ, даңқ үшін өзінің жақсы мінез-құлқын дамыту керек екенін, негізгі борышын ұмытып кетеді.
- Ылғида жұмыс бастылық, мансапқорлық, қызмет бабы, ғылымның соңынан түсу үлкендерге құрмет көрсетуді, кішілерді сыйлауды ұмытып, жолдасын, отбасын екінші орынға ыстырып шығарады. Мұндай өзімшіліктің қатынас әйелді өз табиғатынан алшақтатады.

Бала тәрбиесіндегі ананың рөлі

- Риясыз сүю ананың табиғатынан берілген қасиеті.
- Күйеуін риясыз сүйетін әйелдер асыл тастай құрметті, хош иісті гүлдей нәзік, отбасының сақтаушысы, от анасы бола алады.
- Отбасы ана үшін нағыз қасиетті орын болуы тиіс. Ол ана үшін мешіті, оның мектебі, оның қызмет орны және т.б.

Бала тәрбиесіндегі ананың рөлі

- Ана өз іс-әрекетінде жақсы мен жаманды, ақ пен қараны ажырата білу қасиетінің арқасында өз күйеуінің ар-намысына, абыройына нұқсан келмейтін әрекеттерге ғана барады.
- Әйелдің шынайы таңғажайыптығы оның мейірімді мінез-құлқында ғана.
- Адамгершілік оның тыныс алысы сияқты, қарапайымдылығы оның өмірлік күші, ақиқат жолында жүруі оның күнделікті парызы. Ана өзінің ар-намысын сақтауда өзін құрбандыққа да шала алады. Ол өз даналығы мен ақылдылығының арқасында күйеуінің алдында кішірейе де алады.

Бала тәрбиесіндегі ананың рөлі

- Әйелге сыпайылық, ибалылық қажет. Онсыз әйел сұлулықтан, әдеміліктен, мәдениеттен де жұрдай болады. Сыпайы, ибалы әйел өзін әрдайым ішкі түйсігімен сезініп дұрыс әрекеттер жасап отырады. Ол тек қана ізгі, дұрыс әрекеттерге барады.
- Сыпайы, ибалы әйел өз отбасында ибалықпен билік жүргізіп, ол қоғамға, бүкіл әлемге ықпал етеді.
- Сыпайы, ибалы әйел тұрмыстың тауқыметімен ұсақталып кетпейді, өзі сыйлап, өзін де сыйлата алады.

Отбасындағы әкенің рөлі

- Әке отбасында ең басты орынды иеленеді.
- Әке – білімнің даналықтың, тәртіптің іске асырушысы.
- Әке - әйелін, балаларын қорғаушы, отбасының барлық мұқтаждығын өтуші, олардың денсаулығына, білім алуына кепілдік беретін адам.
- Еркек пен әйел ата-ана болғанда олар бір-бірін үйлесімділікпен толықтырып, бала тәрбиелейді. Ата-аналарға бала тәрбиесіндегі ең негізгі міндет дұрыс мінез-құлқын қалыптастыру болып табылады.
- Бала тәрбиесінде барлығы өз шекарасынан шықпауы тиіс. Әр кезде сүйіспеншілік пен тәртіп болуы тиіс.

Отбасында балаларды тәрбиелеу типтері

- **Ынтымақтастық** - баланың өзіндік тұлғалық дамуы мен ерекшеліктерін сезіну, түсіну. Оның осы өмірге өзінің мақсат-міндетімен келгенін ұмытпау. Ол осы өмірге бір жаңа леп әкелгенін есте ұстау. Ата-аналар баланың өзінің бойында бар ерекшеліктерін іске асыру үшін сүйіспеншілікпен, құрметпен жағдай жасауы тиіс. Бала да сол кезде ата-анасының беделін, құрметін түсініп, олардың айтқандарына құлақ сала бастайды.
- **Материалдық қызығушылықтар негізінде тәрбиелеу** – жақсы болсаң аласың, қол жеткізесің (ақша, сыйлық, ойынсауық), жаман болсаң жазаланасың.

Отбасында балаларды тәрбиелеу типтері

- **Зорлық-зомбылық негізінде тәрбиелеу** – істегің келмесе де, істейсің, істемесең жазалаймын.
- **Тәрбиеден тысқары қалу** – бұл бетімен кетушілік, балаларға немқұрайды қарау. «Қалай болса, солай болсын, барлық балалар да осылай істейді.

Агрессивті баланың ата-анасының бойындағы қасиеттер:

- **Отбасында ешқандай ережелердің болмауы;**
- **Балаларға ешқандай бақылаудың болмауы;**
- **Тәртіптің болмауы;**
- **Отбасында түрлі мәселенің шешімін табу іскерліктерінің болмауы;**
- **Балаға сөзбен немесе іспен қиянат жасалуы.**

Ынтымақтастықта тәрбиелеу:

- 1. Барлық баланы жақсы көру керек. Жақсы көру барлығын жаңғыртатын күш.
- 2. Баланың шынайы табиғатын сезініп, табиғат берген ерекшеліктерін ескере отырып, қалай бар солай қабылдап, түсіне білу керек.
- 3. Әрбір баланы жақсы көру, түсіну, сыйлау арқылы қанаттандыруға болады.

Ынтымақтастықта тәрбиелеу

- Баланы ақылға құлақ қоюғыштыққа, тілалғыштықа қалай жеткізуге болады?

Баланың жүрегінде жоғары «Мен» орын алған. Ол интуитивті түрде бәрін сезінеді.

- Егер анасы оны өтірік айтып, алдап тұрса онда бала тыңдамайды. Ал егер әкесінің айтып тұрғаны басқа болып, істегені одан да басқа болса, бала оған да құлақ аспайды. Егер баланы алдап, табиғатына қарсы әрекет етсе онда бала тыңдамайды. Егер мамасы оған үлкендердің ақылын тыңдау керек деп тұрып, өзі күйеуін тыңдамаса онда бала да олардың ақылына құлақ аспайды.
- Баланы ақылға құлақ қоятын, тілалғыш ету үшін ең алдымен ынтымақтастықа әрекет етіп, үлкендердің өзі өзін-өзі жақсы мінез-құлыққа тәрбиелеуі тиіс.

Ынтымақтастықта тәрбиелеу

- Күнделікті өмірде ата-аналар балалаға үлгі болуы тиіс. Өзге адамдардан тек жақсылықты көруге үйрету керек және олармен өздеріне басқалардың қандай қатынас жасағанын қаласа, өздері де сондай қатынас жасауға тиіс екенін үйрету керек.
- Ата-аналар отбасында мінез-құлық ережесін жасауы керек және оны өздері де бұлжытпай орындап, сол ережеге бағынып отыруы керек.

Бал бөбегім балапаным менің
Аялайды алақаным менің
Арайлансын атар таңын сенің
Балапаным менің балапаным менің

Берекесі бақыттың
Шуақ өзін шаттықтың
Шаңырақтың сәнісің
Әулиетімнің әнісін

Бал бөбегім балапаным менің
Аялайды алақаным менің
Арайлансын атар таңын сенің
Балапаным менің балапаным менің

Видеоролик

«Әке сіздің бір сағат уақытыңызды сатып
алсам болама »

Қызықты сұрақтар

Таратылған парақтарға жауап жазу

1. Балаңыздың туылған күні?
2. Сынып жетекшісінің толық аты жөні?
3. Балаңыздың аяғының өлшемі?
4. Балаңыздың парталасы кім?
5. Балаңыздың сүйікті асы қандай?
6. Балаңыз қандай түсті жақсы көреді?
7. Балаңыз бірінші сыныпқа қай жылы барды?
8. Балаңызды еркелеткенде қандай сөздер пайдаланасыз?
9. Балаңызға ашуланғанда аузыңызға ең алдымен қандай сөз түседі?
10. Балаңыздың ең жақын досы кім?

**Ата-аналарды топтарға бөліп,
“XXI-ғасыр ата-анасы қандай
болу керек?” тақырыбына
постер құру. Топқа ат қою, ұран
құрастыру.
(Ата-аналарға төмендегі
жадынама тарату)**

Үйге тапсырма

Ата-аналарға өздерінің іс-әрекеттерін бақылау, балаларын мақтау, жақсы көру, әңгімелесу, сырласу

